

Forelesning ECON1210 24.08.09

Notatet dekker ikke fullstendig det som ble gjennomgått på forelesningen.

Markedet

Problemstillinger:

Hvem tjener mest på svart – håndverkerne eller kundene?

Hvor mye billigere blir frukt&grønt dersom momsen på disse fjernes? Og hvor mye mer frukt&grønt spiser vi?

Virker miljøavgifter?

Hvor mye får arbeidstakerne av en skattelette?

→ Trenger å modellere hvordan pris og kvantum bestemmes, dvs. modellere markedet

Hva slags marked?

Skal se på to ytterpunkter:

1. Markeder med fullkommen konkurranse
(mange små kjøpere og selgere)
2. Monopol (eneselger)

Markeder med "Fullkommen konkurranse":

1. Homogene goder (varer/tjenester) → bare prisen som betyr noe for beslutningen om kjøp/salg
2. Full informasjon
3. Mange, små kjøpere og selgere → pristakeradferd, dvs. hver enkelt beslutningstaker betrakter prisen som noe hun ikke kan påvirke ved sitt kjøp/salg

Etterspørselsfunksjonen (forkortes: E-funksjonen)

Etterspørselen etter en vare (x) avhenger av:

- Prisen på varen (p)
- Prisen på andre varer
- Inntektene til alle etterspørerne
- Smak, vaner etc

Når vi tegner etterspørselskurven ser vi bare på sammenhengen mellom x og p , og holder alle andre faktorer konstant

Skal bare bruke lineære E-kurver:

$$x = -ep + d \quad (1)$$

Forteller hvor stort kvantum (x) som etterspørres av godet til ulike priser (p) på godet, når alle andre faktorer som påvirker etterspørselen holdes konstante. Endres disse andre faktorene får vi skift i kurven, dvs. endringer i d og/eller e . (1) kan omskrives til

$$p = -\frac{1}{e}x + \frac{d}{e} \quad (2)$$

Hvor mye endres etterspørselen etter x når p endres:

$$\frac{\Delta x}{\Delta p} = -e$$

Stigningstallet til kurven i x,p-diagrammet er

$$\frac{\Delta p}{\Delta x} = -\frac{1}{e}$$

Se mer om dette i læreboka (B&W) kapittel 2 !

Vil ha et mål på prisfølsomhet, dvs. hvor mye x endres med p, som ikke avhenger av måleenhet:

Bruker elastisiteter: prosentvis endring i x delt på prosentvis endring i p, dvs:

$$El_p x = \frac{\frac{\Delta x}{x}}{\frac{\Delta p}{p}} = \frac{\Delta x}{\Delta p} \frac{p}{x}$$

→ se læreboka!

Etterspørselstetningen langs en lineær E-kurve:
 $x = -ep + d$

$$El_p x = \frac{\Delta x}{\Delta p} \frac{p}{x} = -e \frac{p}{x}$$

Vi ser at tetningen blir mer negativ jo høyere p er (jo lavere x er), siden e er konstant langs kurven mens p/x øker når vi beveger oss opp langs kurven

Hva bestemmer etterspørselstetningen?

Substitusjonsmuligheter: Få subst.muligheter gir uelastisk etterspørsel

Tid : subst.muligheter bedre på lang enn kort sikt

Str. På varegruppen vi ser på. "Ali kaffi" har trolig høyere tetning enn "kaffi", siden det er lettere å substituere en undergruppe (Ali kaffi).

Tilbudskurven

Mange faktorer som påvirker tilbudt kvantum:

Pris på varen som produseres (produktpris)

Priser på innsatsfaktorer

Teknologi

Etc

Tilbudskurven: Ser på sammenhengen mellom produktpris og tilbudt kvantum av varen, når vi holder de andre faktorene konstante. Endringer i disse andre faktorene gir skift i kurven

Bruker lineær tilbudsfunksjon:

$$x = ap + b$$

Som også kan skrives

$$p = \frac{1}{a}x - \frac{b}{a}$$

Stigningstallet til kurven i x,p-diagrammet blir $1/a$.

Markedslikevekt:

Tilbudt kvantum = Etterspurt kvantum

$$ap + b = -ep + d$$

Løser mhp. p og får likevektsprisen

$$p^* = \frac{d - b}{a + e}$$

Setter p^* inn i tilbuds- eller etterspørselsfunksjonen og får x^* (gjør det!)

Eksempel

$$x^E = -10p + 100$$

$$x^T = 10p - 20$$

Løser for p ved å sette $x^E = x^T$ og får

$$p^* = 6, x^* = 40$$

Tema jeg ikke rakk å gjennomgå første forelesning:

Variable og faste kostnader

$t=0$:

Låneopptak til maskin: 10 (mill)

Produksjonskostnader = 6

Forventa inntekter = 20

Forventa overskudd: $\pi = 20 - 6 - 10 = 4$

$t=1$

Maskinen er kjøpt og betalt

Prisen lavere enn forventet: Inntekt = 12

Overskudd: $\pi = 12 - 6 - 10 = -4$

Bedre å legge ned?

Nei, ikke nødvendigvis!

L = maskinens salgsverdi på $t=1$ (likvidasjonsverdi)

Videre drift:

$\pi = 12 - 6 - 10 = -4$

Legge ned (selge maskin):

$\pi^0 = L - 10$

Legge ned hvis og bare hvis $\pi^0 \geq \pi \Leftrightarrow L \geq 6$

”Sunk cost”= Ugjenkallelige kostnader= kostnader som må bæres uavhengig av om driften stanses og prosjektet avvikles.

I vårt eksempel gjelder det utgiften til maskin (10) minus likvidasjonsverdien av maskinen.